Бүхы ертонуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

ИЮЛЬ
3
Понедельник
1939 он
№ 150 (2790)
Сэн 10 мунгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

KP(b)-de abalga ton jixe xariuusalgata xereg

Kommuniis paarti bolbol xymerişen angiiin avangaard n. Tere xadaa Leenin ba alinaar urguulagdan xatuulagdaa. Tere xadaa podbliiin xatuu şiryyn hurguui yngerhen, grazdaanska daiajuulta zilnyydiiji yngerge, tere xadaa socialiizmiin ii ba alibyxii daisadtai, ara daisadtai ebseşegyi temede xatuuzahan baina. „Xyn geed,—geze nyxer Staalin ee hen,—tiime paartiin en baiza şadaxagyi jym. Iime rtiiin çleenstvotei xolbootoi, uu şiryyn berxeşeelnyyd ba urganuudiiji xyn le geed daza şadaxagyi". Bolьşeviig arti bolbol aradai dunda, xymerişen angiiin dunda, kolozno tariaaşadta, intelligeende baigaa byxii tyryyşyyliiji, xii erximyydiiji abna. Paarti lbol eeriingee zergenyydte, enin—Staalinai xeregte esese xyrter preedanne, kommuzmiin xysed ilaltiin tylee tyşiin zergenyydte temesedeg nyydiiji abna.

Paartida şine çleengyyd ba ndidaaduudiiji abalga bolbol n jixe, xariuusalgatai xereg yn. Paartiiin urgalta tuxai, tenei zergenyydei seber baixa xai anxaral, zaluu kommustnuudiiji ideine xymyyzyyl—partiiina organizaaca bynei aldar soliin xereg myn. BKP(b)-ein XVIII sjeezd bol l kommuniis paartiiin zergeydte tyryy xydelmerişed, kolozniguud, intelligeenciin orolji xyngedxexe xeden polo eninyydiiji ustaavta oruulaa. artida abtagdagşiin sociaalь olozeenihee duldiiduulza, rbeг ondo-on loo kategooriudaar paartida abalgiin gun xadaa SSSR-te socialiizmiin ltiin rezylьtaadta xubilahan, veed oobşçestviin angiiin yktyyrede taaraxagyi jabadal yn geze, boliuulagdaa.

Aktiivna obşçeestvennigyyd, ixamşag yiledberiiinxid—proişle ostiiin, traansportiin, soaliis gazartariaalangai otliiçniud, staxaanovcuud, soveed elligeenciin şimegenь paarti orono. Tedenei dunda—SR-ei oordenuud ba medaanuudaar şagnagdahan xeden angan xynyyd bii.

Erxim, tyryy xynyyd paara oronol Nyxer Zdaanov bol l BKP(b) ein XVIII sjeezd ere xehen doklaad soogoo eze zaagaa hen: „manai paarn xysenь xadaa paarti ba artiiinbişe xojoroi xoorondxi, partiiina ba partiiina bişe joroi xoorondoxi xiliiji ygeize ba maassa dotor taraşaxa hende bişe, xarin paarti bol l xydelmerişen angiiin, taaşadai, intelligeenciin dundaa tyryy xynyydei sboorno ynktnь baihan tula, çleengyyi toogoi xoinohoo namnadagi, xarin tedenei şanar tuxai, artiiin çleengyydei ynder nezerge tuxai, xydelmerişen giiin xeregte tedenei bata ba eedanne baixa tuxai anxaraa tabidagtanь baina".

Centraalьna Komiteed bolol paartida abalgiin talaar, een-beengeerenь şilexe kamaniiin xorotoi baihiijinь uridlan hanuulza, paartida indiviaalьna şilelgiin şuxala bain tuşaa partiiina organizaanuudta negete bişe zaadag aina. Gebeş, zarim partiiina ydelmerilegşed bolbol XVIII eezdeer batalagdahan, BKP(b)n ustaav xadaa paartida boto erxim, tyryy xydelmerilegdiiji nariaar individaalьna şilgiin tylee partiiina xytelbelegşedei xariuusalgiiji bagadana bişe, xarin zuu daxin jiedxene geze, mynee xyrter ilgoogyi baina.

Partiiina organizaacanuud xaaa obşçeestvenne ba yiledbeiin xydelmeride eeriigee on eliryyleegyi, tyryy bişe xyelmerilegşediiji bodomzogyieer paartida abadag faaktnuud seen bişe bii baina. Ede oranizaacanuudai xytelberilegedei heremzegyi baihan jabaal bolbol paartida xarşa ba aisan elemeentnyydei şurgan orolgodo xyrgene. Ylьjaanovskadaxi „Mnogopromsojuuzai" partorganizaaca bolbol G. Rangee geze nege xyniiji paartida abaa. Terenei xelehenei johoor, paartida baihan aad, „oilgomtorgyigeer" gargagdaşahan baina. Tus partiiina exin organizaaca bolbol G. gegşiiji paartida abxadaa, ene „oilgomtorgyi" geheniinь jyyb geze medexiin tula Ylьjaanovska Gorkoomdo xandaagyi baixa jym. Tiigeed, gorkoomoi arxiivta xaraxadanь, G. xadaa dezertiirstvo, arxidalga, discipliinegyin tylee xeden daxin viigovertei, zabxairahan xyn baigaa.

Raikoomuud ba raioonuudta xubaagdaagyi gooroduuddaxi gorkoomuud bolbol paartida abalga tuxai exin partorganizaaciin togtoomziiji bataladag hyylşiin instaancanь myn. Ustavnoi ene polozeeni xadaa raikoomdo ugaa jixe xariuusalgiiji olgono. Paartida orogşo xynei politiiçeske niuuriijinь, terenei yiledberiiin ba obşçeestvenne xydelmeriiijinь todorxoilozo, paartida abtaxa xydelmerilegşe byxentei, raikoomdo gansal instryyktor bişe, xarin raikoomoi sekretaarьnuudai negeneinь uridşalan beseede xedeg, tede le raikoomuudta ene polozeeniiiji haitar oilgoo geeşe. Paartida abalga tuxai xeden arbaad medyylgenyydiiji partiiina organizaaciin zasedaani deere bylegeerenь xarazarxidag, xoroto praaktika mynee xyrter yrgelzelheer baina. Kazaanьda, Staalinska raikoomoi biyroo bolbol nege zasedaani deeree 33 busad asuudalnuudiiji xarazarxiood, 73 xyniiji paartida abhan baina. Ene ysloovinuudta, hezegtei ba xarşa xynyyd paartida şurgan oroxogyi geze naidabari baixagyi.

Paartida abtagdagşadai partiiina dokymeentnyydiijinь raikoomdo şalgaza yzexede, yseen bişe, ede dokymeentnyyd xadaa halanaar oformiiaalagdahan ba paartida orogşiiji xamtadaa xydelmerilheeree zilhee dooşo medexe xynyyd bolbol tereende rekomendaaca ygezerxihon uşarnuud todorxoilogdono. Ede byxii organizacioonno asuudalnuud xadaa şuxala udxaşanartai baina.

Myn baha busad johonoi yzegdeliiji temdeglengyi baiza bolxogyi geeşe. Zarim raikoomuud bolbol paartida abalga tuxai xeregyydiiji ton aaliaar ba udaanaar xarana, Zaluu kommuniistnuudta partiiina dokymeentnyydeinь ygelgiiji xeden haraar udaaruulna. Tiin, Kramatoorsko gorkoomdo (Staalinska ooblasь) 135 Kandidaatska kaartoçkanuud ba partiiina bileedyyd ygteegyi baina. Xydelmeriin iime meetodyydte erid eses tabixa xeregtei.

Zaluu kommuniistnuudai ideine-politiiçeske xymyyzyylgiiji bolьşeviig johoor organizovaalxa, partiiina aktiivna xydelmeride tedeneriiji xabaaduulxa, paartida jirehen şinenyyd xynyydei urgalta tuxainь eseşe susarşagyi anxaraxa xeregtei.

Paartiiin zaluu çleengyydei xymyyzyylgede xaixaramzagyi xandalga—ene xadaa paartiiin çleengyydte oguulьnaar, beenbeengeer xandalgiin le rezylьtaad myn.

BKP(b)-ein şine ustaav bolbol eehediingee zergenyydiiji erxim xydelmerilegşedhee—partiiina bişe bolьşeviigyydhee dyyrgexiin tula organizaacioonno byxe zebsegiiji manai partiiina organizaacanuudta ygene.

Paartiiin zergenyydei seber baixa tuxai, partiiina bulad discipliine tuxai staalinska zaabarinuudiiji bejelyylze, eeriingee zergenyydiiji yrgedxeze, paartiiin kaadrnuudiiji ba partiiina maassanuudiiji marksiis-leeninske teoorioor zebsegleze, aguujixe bolьşeviig paarti bolbol manai oronoi araduudiiji şinenyyd ilaltanuud teeşe, kommuniizmiin xysed torzestvoo teeşe abaaşaza jabana.

(„PRAAVDIIN" TYRYY BIŞEGHEE).

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordugaar Seessi

Myneeder, Ulaan-Yde goorodto, orod draamiin teaatr soo BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordugaar Seessi neegdexe.

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordugaar Seessi de

Halbaran baigaa Buriaad-Mongoloi biydzeed

Manai aldarta haixan socialiis oron bolbol aguujixe BKP(b)-ein ba terenei Staalinska Centraalьna Komiteedei sesen mergen xytelberi doro, nege ilaitahaa nygee ilaltada xyrene. Araduudai voozdь nyxer Staalin bolbol 170 garan millioon sylee aradiiji, socialiizmhaa kommuniizmda şatadamzaza şilzen orolgiin zamaar, naidamtaigaar xytelberileze baina. Manai oron bolbol xyn tyreltenei istoorido urda yzegdeegyi gaixamşag ilaltanuudiiji tuilaa. Azalşadai azabaidalanь xyxiyy sengelig ba zaziitoçno boloo.

Xysen tyges socialiis oronoimnai biydzeedenь aradai azaxiin ulam yrgeneer xygzexiin xeregte, sociaalьna-kylьtyyrne xeregyydte, azalşadai azabaidalanь yşee xyxiyy sengelig bolxiin xeregte, gyreneigee oboroooniiji bexizyylgede zoriuulagdana. Tere xadaa manai oronoi gaixamşagtaigaar xygzeze, şine şine aguujixe ilaltanuudiiji tuilaxiin xysen tyges socialiis biydzeed myn!

Kapitaliis ba ilangajaa faşiis oronuudai biydzeedenь azalşadiiji ylesxelen xoohondo xyrgene. Xydelmerigyişyydei aarmiiin toojinь olodxono. Tedenei biygzeed xadaa şine dainiiji yydxelgede zoriuulagdana. Iimehee, kapitaaliis, faşiis oronuudai biydzeedenь aradai şuha xyxegşed—magnaaduudai intereesiiji xamagaalna.

Manai Buriaad-mongol respyyblike bolbol yderhee yderte xygzeze baina. Tere xadaa Leeninske - Staalinska nacionaalьna poliitikiin torzestvoogoi rezylьtaad myn. Manai respyyblikiin niutagai biydzeedenь zil byxende ulam jixeer urgadag baina.

Zişeelxede, 1923-24 onuudai yjede, respyblikaanska (niutagai) biydzeed bolbol 2310 miangan tyxerigeer toologdodog baigaa. Xarin, mynee—1939 ondo 119916 miangan tyx. şaxuu boloo. Eneegeer xadaa 16 zilei torşo soo 51 daxin urgahan baixa jym. Gaixamşag urgaltai Manai Buriaad-Mongol respyyblikiin xygzeltenь, BKP(b)-ein CK ba Soveedske praviitelьstviin sag byxende tuhaldag baihiijinь eli todoor xaruulna.

Hyylei gurban zil soo, biydzeedei urgaltiiji xaraxada, 1937 ondo 98127 miangan tyxerig, 1938 ondo 108488 miangan tyxerig baihan aad, 1939 ondo 119916 miangan şaxuu tyxerig bolonxoi. Eneen deerehee, biydzeedei zil byxende urgaza baihaniinь eli bolzo ygene.

Manai respyyblikiin biydzeedei jixenxi xubinь, sociaalьna kylьtyyrne baiguulaltanuudta gargaşalagdana. Buriaad-Mongol xadaa xaanta zasagai yjede ton jixeer geegdengi baihan aad, mynee, negen tyryy respyyblike boloo. Sociaalьna kylьtyyrne baiguulaltanuudai xeregte 1937 ondo 59110 miangan tyx., 1938 ondo 68400 miangan tyx. g. m. gargaşalhan baina. 1939 ondo 76772 miangan tyxerig gy, ali respyblikaanska biydzeedei 64 proceentnь gargaşalagdaxa.

Ede toonuud xadaa sociaalьna-kylьtyyrne baiguulaltanuudai talaar, manai respyyblikiin ton tyrgeneer xygzehen ba xygzeze baihiinь xaruulna. Udxaaraa socialiis, foormooroo nacionaalьna kylьtyyre xysen tygeseer xygzene. Nege zişee abza xaraja, 1923 ondo manai respyyblike dotor oroidoo 15100 huragşad baihan aad, 1938-39 onuudai huralsalai zilde 80599 huragşad boloo. 1923 ondo 544 hurgagşad baihan jym, mynee 2515 hurgagşadtaibdi. Gadna, zilhee zilde hurguulinuudai, bolьniicanuudai, ambulotoorinuudai ba busadai yrgen seetinyyd, kylьtyyrne yçrezdeeninyyd baiguulagdana. Ede byxii xadaa Leeninske-Staalinska nacionaalьna politikiiji ton zybeer bejelyylhenei rezylьtaad myn.

1939 onoi biydzeedei doxoodno talanь, 1938 onoixihoo 9,5 proc. nemexe baina. Zygeer, biydzeedei doxoodno taladanь, oboroodhoo oroxo naloog xadaa egeel şiidxexii udxaşanartai. Myn ene zilde, tere xadaa 1938 onoixihoo 13, 2 proceenteer nemexenь. Eneen deerehee, tovaaroborood ba niutagai promiişlennostiiin byteen gargahan produukcanь jixe boloo geze xaragdana. Ijyyniiin 1-de oboroodhoo oroxo naloogoi orolto 42,7 proc. boloo. Eneenhee medexede, 5 hariin plaan xadaa ylyyleghen bolno.

Gebeşji, oboroodhoo naloog oruulxa xeregte ugaa jixe udxa şanartai baihan. Burkopsojuuz, Burmontoorg, Rosglaavxleeb, lesprodtoorg ba busad xudaldaa erxildeg organizaacanuud bolbol xangaltagyigeer xydelmerilene. Plaanaa dutamag dyyrgene. Ilangajaa, xileemeer xudaldaa xelgiiji muusa jabuulna. Eneen deereheenь, oboroodhoo naloogoi oroltonь muusa jabadag baina.

Nalogovoi tatari ba sboornuudai plaanuudiiji dyyrgelgede erxim pokazaatelьnuudiiji xaruulhan aimaguud nileed olon. Nalogovoi aagentnuud ba straxovoi inspeektornyydei dundahaa 130 garan otliiçniguud urgan garaa. Tedener xadaa manai oronoi finaansova xyse şadaliiji bexidxexe ba finplaanuudiiji dyyrgexiin tulada energiiçneer xydelmerilned. Nyx. Rinçiinov L. (Zediin aimagai nalogovoi aagent) bolbol 1938 onoi 4-dexi kvaartalai plaaniiji 104 proc., 1939 onoi 1-dexi kvaartalai plaaniiji 110 proc., 2-doxi kvaartalai plaaniiji 180 proc. g. m. dyyrgee. Tereşelen, nyxed Nepogoodьjev, Cereenov, Maliigin ba busad bolbol ton haitar xydelmerilned.

Xedii iime gebeşji, finaansova kampaaniiin plaaniiji dutamag dyyrgedeg aimaguud bii. Mynee yjede, Xiaagtiin, Zediin, Kabaanskiin aimaguud pozoornoor xozomdonxoi. Doojemkiiiji likvidaacalxiin tylee temeseliiji, ilangajaa Ulaan-Ydiin, Zediin, Kabaanskiin aimaguudai finavnsova tahaguud hulaar jabuulna.

Azalşad xadaa gyrenei urihalamziiji zaxin abalgiiji, xysen tyges debzelteer ugtadag baina. Sberegaatelьna kaassanuudta vklaad xadagalalga bolbol azalşadai duratai xeregiinь bolonxoi. 1937 onoi torşo soo, manai respyyblikiin azalşad 13120 miangan tyxerigei vklaad xadagalhan baigaa. Mynee, 1939 ondo 24133 miangan tyxerigei vklaad xadagalba.

Deere zaagdahanai johoor, respyyblikiin 1939 onoi niutagai biydzeedei doxoodno taliinь urgalta—9,5 proc. bolno. Myn biydzeedei gargaşanь 10,5 proceenteer urgaxa baina. 1939 onoi biydzeedei gargaşiinь urgaltiiji 1938 onoixitoi zişeelen yzebel, iime baina:

1938 ondo, aradai azaxiida, sociaalьna kylьtyyrne baiguulaltanuudta ba busad biydzeedne gargaşanuudta 108489 miangan tyxerig gargaşalagdahan aad, 1939 ondo, myn tede gargaşanuudta 119916 miangan şaxuu tyxerig gargaşalagdaza, 11427 miangan tyxerigei urgalta bolxo baina. Tereen soohoo, sociaalьna kylьtyyrne gargaşanuud xadaa 1938 onoixihoo 8372 miangan tyxerigeer, kommunaalьna azaxiin barilgada 1290 miangan tyxerigeer g. m. urgaxa baina. Aradiiji gegeeryylge ba tedenei elyyriiji saxilgada, azalşadai baira baidal—kommunaalьna barilgada gargaşanuud ugaa jixeer urgaxanь—iime jixe, Staalinska anxaral xadaa gansal manai socialiis orondo baidag.

Azaxiin oorganuudai, eehedeinь oboroodno zeerinь zil jirexe byri urgaza baina. Tere xadaa negeer, tedenei oboroodno zeeridenь nemelte assignovaaniiji xaraalxa uşariiji bagadxana, xojoroor, azaxiin oorganuudai rentaabelьnaar xydelmerildeg bolhiijinь gerşelen xaruulna. Azaxiin oorganuudai, eehedeinь oboroodno zeeride nemeen assignovaalalga xadaa 1938 ondo 1937 onoixihoo 2 daxin, 1939 ondo 1938 onoixihoo myn baha 2 daxin jixe bolxo baina.

Xedii iime gebeşji, niutagai zarim azaxiin oorganuud—predprijaatinuud yşeel muusa xydelmerilne. Tede zarimuud xadaa produukciiji yiledberilen gargaxa plaanaa dyyrgexe, azalai byteesiiji deeşelyylxe, produukciingaa eereinь cengliiji bagadxaxa talaar xangaltagyi pokazaatelьnuudtai baixa jym. Exin tyryyn iimenyydei too soo, zagahabarilgiin promiişlennostь orono. Tere bolbol vaalova produukca gargalgaaraa 1938 onoi zilei plaaniiji 89,3 proc. dyyrgexe zuuraa, zaarabotna xyleheneigee foondiiji 110 proc. gargaşalhan baina.

Exe oronoigoo finaansova xyseşadaliiji ulam bexidxexiin tylee xatuu şangaar temesexe şuxala. Finaansova discipliiniiji bexidxeze, ene xeregte sabotaaz xegşedtei, mexe goxo gargaxa jabadaltai erid temesexe johotoibdi. Azaxiin oorganuudaar yiledberiiin ba tovaaroboroodoi plaanuudilji byrin dyyrgelge xadaa biydzeedei glaavna doxoodno talanь bolxo oboroodhoo naloog oruulgiiji xangana.

Damdinzaapov.

XILIIN SAANAHAA TELEGRAAMMANUUD

Ryyzvelьtiin medyylge

Vaşingtoon, ijyyniiin 28. Zurnaliistnuudtai xehen beseede soogoo, Ryyzvelьt bolbol prezideentiin, doollarai devalьvaaca gargaxa erxiiji xahahan, amerikaanska senaatiin togtoomziiji şangaar kriitikovaalhan baina. Ryyzvelьt medyylxedee, ene togtoomzo bolbol amerikaanska ekonoomikodo, tiime tula, oronoi oboroonodo haad uşaruulna gehen baina. Praviitelьstvo xadaa doollarai devalьvaaca gargaxiiji xaraalaagyi, gebeşji, busa oronuud bolbol eehediingee valiuutiin devalьvaaciiji gargaa haanь, tereeniiji gargaza şadaxa erxetei baina.

(TASS).

GOLLAANDSKA GADAADA XEREGYYDEI MINIISTREI MEDYYLGE

Loondon, ijyyniiin 26. (TASS). gollaandska Gadaadiin xeregyydei miniistr Paatiijen bolbol gollaandska iindiiin dalain oficeernyyd xadaa angliiiska ba francuuzska oficeernyydtei, Singapyyrede zybşeldee xexenь gehen medeeseliiji, ysegelder buruuşaaba. „Neitraliteedei, gollaandska poliitika bolbol, miniistr xelebe, gollaandska Iindideşji adaliaar xamaadana".

XITADDAXI VOJEENNE JABUULGANUUD

Çynciinhee ba Şanxaihaa, TASS-iin korrespondeentnyydei medeesehenei johoor

XOITO XITADTA

Şanьsii ba Xenaanь proviincanuudai xile deerexi japooncuudai dobtolgonь serьjooznoor buligdaba. Ijyyniiin 22-to Jyanьcziyji orxihon xitad çaastьnuud bolbol koontrdobtolgodo orozo ba goorodoi xazuu taladanь baildaaji jabuulhan baina. Jyanьziygei tylee baildaanda japooncuudai 2 mianga ylyytei xynyydenь gemtebe.

Xitaduud bolbol Jyanьcziygei baruun-xoino baihan, Gaoloçzeeniiiji japooncuudhaa seberlebe. Suxarihan japooncuud goorodiiji galdaba.

Ijyyniiin 19-de Beipinei baruun urda tee, partizaanguud bolbol japoonsko samoliooduudiiji buugai galaar unagaaba, gurban japooncuudhaa byrildehen komaandanь xosorobo.

URDA XITADTA

Byxezyylegdehen, xitad seredyyd bolbol Svatoyhaa Çaoçzoyde xeden koloonuudaar oşozo jabahan japoonsko çaastьnuudta erid soxiltiiji xyrgehen baina. Japooncuud gedergee suxariba. Mynee, Svatoygei xazuugaar baildaan yrgelzelheer.

Ijyyniiin 24-de, Fycziaanь proviinciin erjiin şadar, japoonsko moriaaguudai otriaad bolbol Fyçzoygei xoito talada baihan Lianьziaanda buuxiiji hedebe. Desaantnь soxigdoo.

Xitaddaxi zasaguud bolbol navigaaciin tula baidag, Ciyanьşzoy ba Sinxya poortnuudiiji xaaba.

CENTRAALЬNA XITADTA

Tusagaar xubilaltanuud ygei.

Socialiis paartiiin xytelberide Francuuzska kompaartiiin CK-gei xariuu

Pariiz, ijyyniiin 28. (TASS). „Jymaniite" bolbol, ijyyliiin 14-de demonstraaciiji xamtadaa yngergexiiji duradxahan, socialiis paartiiin xytelberiiin bişegte, francuuzska kommuniis paartiiin CK-gei xariuusaza bişeheniiji tolilobo. Iimerxyy duradxal xadaa Pariizska raioonoi profsojuuzuudai negedeleer xegdehen ba kompaarti bolbol zybşeerelgeer xariuusaba geze Kompaartiiin CK temdeglehen baina. Tereentei xamta, sociaaliis paartiiin xytelberi xadaa Fraanciin gadaadiin ba dotoodiin poliitikanuudta xamaatai asuudalnuud tuşaa kommuniis ba socialiis paartiiin sugtaa jabuulxa argiiji uridşalan xaraalxa duradxalda, kommuniis ba socialiis paartiiin nacionaalьna zybşeerelgiin komiteediiji zarlaxa tuxai duradxalda xariuusaxahaa arsaa geze Kompaartiiin CK zaahan baina.

Poolьsko xile deere, Germaaniiin vojeenne beledxelgenyyd

Loondon, ijyyniiin 28. (TASS). „Nьjus kroniikl" gazeedei medeesehenei johoor, germaanska praviitelьstvo bolbol oiriin haranuudta bolxoo baihan serьjoozno sobiitinuudta beledxel tuxai gerşelhen xemzeejabuulganuudiiji yngergene. Vojeenne zavooduudai soldaaduudta ba xydelmerişedte, aavgustiin 1 xyrter tabilga ygtebe. Zyyn xile deere, urgasiiji tyrgeer xuriaaxiin tula 100 miangahaa ylyytei xydelmerişed elьgeegdebe.

DANCIIGDAXI FAŞIIS ORGANIZAACANUUDAI XYTELBERILEGŞEDEI SOVEŞÇAANI

Pariiz, ijyyniiin 26 (TASS). Fyrnьjee aagenstviin medeesehenei johoor, Danciigdaxi ba zyyn Pryyssidexi faşiis organizaacanuudai xytelberilegşedei niuusa zasedaani, Danciigda bolbo. Vojeenne tiipiin nemeecke organizaacanuudiiji negedyyldeg „hainduratanai koorpusiiji" bii bolgoxo geze şiidxegdebe.

BMASSR-ei 3 raioonno gazeedyyd bolbol Byxesojuuzna xydөө azaxiin viistavkede kandidaaduudaar batalagdahan baina.

ZURAG DEERE: BXAV-de kandidaad—Zakaaminai aimagai raioonno gazeedei redaaktor nyxer Nimbuujev bolbol selьkoornuudai dunda instryktiivne soveşçaani xeze baina.

(Petroovoi foto).

ORGANIZACIOONNO EXILELGE

Muxar-Şiberei aimagai kolxoozniguud ba kolxooznicanuud xadaa „Kolxoozuudai obşçeestvenne gazarnuudiiji yrilgehee xamagaalxa xemzeenyyd tuxai“ paartiiin Centraalьna Komiteedei ba SSSR-ei Aradai Komissaarnarai Soveedei togtooliiji, ugaa jixe haişaaltaigaar ugtahan baina gebel, 22 kolxoozuud ta bolhon kolxoozniguudai xamtiin suglaanuudta 4 miangan kolxoozniguud ba kolxooznicanuud xabaadalsaza, tere asuudaliiji zybşen xelsehen baina.

Tereenhee gadna, brigaadanuud ba zvenoonuud deere BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei Sovnarkoomoi togtooliiji oilguulgiin xydelmeri jabuulxiinь tula 160 agitaatornuud xydelmerilze baina. Ene şuxaliin şuxala togtooliiji zybşen xelseze, tereniiji xaluunaar demzexe zuuraa, kolxoozniguud xadaa xydөө azaxiin arteeliiin Staalinska ustaaviiji ebdehen ba ene togtooldo esergyy jabadalnuudiiji eliryylen gargahan bainad.

Žişeelxede, Suulgiin somonoi, Moolotovoi neremzete kolxoozoi kolxooznig Deliinov Badma gegşe kolxoozdoo xydelmeri xedeggyi aad, kolxoozoi gazar deere urgahan ybehiiji jamarşji zybşөөrelgyigөөr, өөriingөө ymsede sabşaza abaad, 1938 ondo 2000 tyxerigei ybehe xudaldahan baina. Baha, Sutain somonoi, Moolotovoi neremzete kolxoozoi kolxoozniguud Cerendorzeejev Nima ba Gomboojev Şoidon gegşed kolxoozoi sabşalanhaa myn le xenheeş zybşөөrelgyigөөr, ail byriiin 1,5 gektaar sabşalangiiji өөhediingөө ymsede sabşaza abhan bainad.

Gadna, kolxoozdo xydelmeri xexe argatai aad, xydelmerildeggyi kolxoozniguudiiji xamtiin suglaanuud deere eliryylhen baina.

Paartiiin Centraalьna Komiteedei ba SSSR-ei Sovnarkoomoi togtooliiji zybşen xelseed baixada, kolxoozdoo xydelmeri xedeggyi, ede kolxoozniguud xadaa өөhediigөө ton buruu deere toolozo, yder byxende kolxoozoigoo azaxiida azalladag bolood bainad. Žişeelxede, Zanginai somonoi, „Komsomool“ kolxoozdo 1938-39 onuudai niuurta kolxoozdoo xydelmeri xeegyi 12 kolxoozniguud baihan aad, BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei Sovnarkoomoi togtooliiji zybşen xelseheneigee xoino, tedenei 10 xyniinь xybelmeride garhan baina. Myn baha Muxar-Şiberei selь dei, „Bolьşeviig“ kolx xydelmeri xedeggyi 32 xooznicanuud baihanaa, nerei 22 kolxooznicanu xydelmerildeg boloo.

Gadna, Suulgiin som Moolotovoi neremzete k zoi kolxoozniguudai x suglaan xadaa „... Baga tai raioonuudhaa, өөriinge xoozoi ylyy gazar deer xoozniguudai nyyze ji urinabdi“,—geze togtoob

Tereşelen, Xara-Şiberei soveedei, „Pobediitelь“ „Pyyty Oktiaabrь“ kolxo xadaa baga gazartai raioo haa 20 byle kolxooznigu urixa gehen togtool Muxar-Şiberei selьsov „Bolьşeviig“ kolxooz xad byle kolxoozniguudiiji ur

Ene meteer, Muxar-Ş aimagai kolxoozuud xadaa ti ba praviitelьstviin tog ton jixe anxaraltaigaar b luunaar ugtaza, tereeni doto deerenь bejelyylx xamta, yder byxenei, anxaralainь tyөө arad voozdь aguujixe Staalind godaarnostь xyrgened,

CERETOOR

Zagarain kommuniistnuud istoriiçeska togtooliiji bejelyylze baina

Zagarain aimagai kolxoozuudai kommuniistnuud bolbol „kolxoozuudai obşçeestvenne gazariiji yrilgehөө xamagaalxa xemzeenyyd tuxai BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei SNK-gei istoriiçeska togooliiji bejelyylxiin tyөө aktiivnaar orolsobo.

Noovo-Ilьxiin selьsoveedei, Staalinai neremzete kolxoozoi dergedexi partiiina-komsomoolьsko organizaacanuudai suglaan deere, partorganizaaciinь sekretaarь nyxer Zybaakin bolbol kolxoozoi 8 gektaar gazar jedinoliiçniguudta ygehen deereheenь Respyyblikiin Narkomzeemiiji erid kritikovaalba.

Myn Noovo-Ilьxiin selьsoveedei, Kiirovei neremzete kolxoozoi dergedexi partorganizaaca bolbol xydөө azaxiin arteeliiin ustaaviiji boloşogyigөөr xazagairuulhan faaktnuudiiji eliryylhen baina. Kolxooznig nyxer Kostraamin bolbol byledөө 4 xydelmerişedtei baibaş, kolxoozdoo xydelmeri xedeggyi, negeş azalta yder oloogyi baina. Kostraamin xadaa liiçne xeregleldee nege moritoi ba usaadьba şadaraigaa gazarhaa gadna, gektaar xaxad gazarta oovoşço tarihan baina. Staaro-Briaanskiin selьsoveedei, Leeninei neremzete kolxoozdo, kolxoozoi aktiivai xabaadalsalgataigaar partiiina - kandidaadska gryyppiin neemel suglaan bolbo. Ende 8 kommuniistnuud ba 120 partiiina bişenyyd xabaadaba.

— Kolxoozoi obşçeestvenne gazarai dundahaa 40 kolxoozniguudai usaadьba şadarai gazarta, hain şanartai gazar zyhegdeze ygtehen baigaa,—geze partiiina-kandidaadtska gryyppiin sekretaarь nyxer Tiyytrin medyylne. Eneeniiji tynijaadcanuud xereglegdeg baigaa. Kolxooznig Timofei Paanyşkov bolbol xojor xydelmerilegşe xynyydtei baibaş, byxeli zil soo negeşji azalta yder olodoggyi hen. Paanyşkov bolbol 0,3 gektaar tariaa tarihan ba liiçne xeregleldee moritoi baina.

Paartiiin çleende kandidaad nyxer Trofiimov bolbol gurbanzilei torşo soo, gurban azalta yder olohon dyrben zaluu exenernyyd tuxai xelehen baina. Ede exenernyydei bylede yxibyydiiji xaraza baixa argatai xygşedş bii baigaa.

Partiiina bişe kolxooznig nyxer Kondraatьjev bolbol 0,80 gektaar usaadьbiin gazar jixetei baina, tiime tula Kolxoozniguudai gurbadaxi sjeezde Buriaad-Mongoloi delegaaduud bolbol usaadьbiin gazarai noormiiji 0,40 gektaar bolgoxiin eriltiiji sjeezdiin xelselgede tabixa johotoi.

D. Erdeneejev.

Paartiiin istooriiji yzegşedei soveşçaani

Hajaxan, Biçyyrei aimagai ceentrte, bolьşeviizmiin istooriiji samostojaatelьna yzeze baigşadai soveşçaani bolhon baina. Soveşçaanida xabaadagşadhaa 10 garan xynyyd vestypaalbad.

Baga-Kynalein xysed bişe dunda hurguuliiin direektor nyxer Solovьjoov bolbol soveşçaanida xabaadagşadta paartiiin istooriiji yzeze baihan oopedoo ton todoor xelee. Nyxer Solovьjoov xadaa mynөө yjede BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrsiin“ VIII glavaaji yzene“ gexetei xamta Leenin-Staalinai tryydyydiiji, şuxala literatuurnuudiiji xeregeldeg baixa jym. Gadna, nyxed Molçaanov, Byrdeelov, Malьkoov ba busad viistypaalhan baina.

Gebeşji, tus soveşçaani deere medegdehenliinь xadaa zarim kommuniistnyyd ba komsomoolьcuud bolbol mynөө xyrter paartiiin istoori yzelgiiji yşөө exileedyi, (Kozeevnikova, Noskviitina ba busad) baina.

Soveşçaani xadaa sag yrgelze BKP(b)-ein istooriiji yzegşedte tuhalamza (gryppovoi ba indevidyaalьna konsulьtaaciiji, leekciiji, teoritiiçeske konfereenciiji) yngergeze baixiiji, paartiiin aikoomoi agitaaca ba propagaandiin tahagiiji guihan baina.

Jysyypov.

Kolxoozniguud ton jixe tuhalamzanuudiiji yzyylbe

Biçyyr. (Telefoonoor abtaba). Biçyyrei aimagai kolxoozniguud bolbol „Kolxoozuudai obşçeestvenne gazariiji yrilgehee xamagaalxa xemzeenyyd tuxai“ BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei SNK-gei togtooliiji xelseze yzөөd ynen sexe kolxoozniguudai xyzyyn deere azahuuxiiji xysedeg xuurmag kolxoozniguudiiji, loodorьnuudiiji ba dezorganizaatornuudiiji eliryylgiin talaar ton jixe tuhalamzanuudiiji partiiina organizaacanuudta yzyylbe. Aimagai kolxoozuudta bolhon, kolxoozniguudai xamtiin suglaanuud deere 4977 xynyyd xabaadahan ba terenei 463 xynyydenь yge xelehen baina. Aimagai kolxoozniguud ba kolxooznicanuud bolbol kolxoozai saaşadaa byri byxezelgede, kolxoozniguudai zaziitoçniiji ulam deeşelyylgede zoriuulagdahan ene istoriiçeska togtooliiji jixeer haişaahan, demzehen, paarti, praviitelьstvodo, liiçne nyxer Staalinda blagodaarnostiiji xyrgene.

Edener xadaa, өөriingөө usaadьbiin gazariiji ondoo kolxoozdo 60 tyxerigөөr xudaldahan Aseejev Afanaasi, kolxoozdoo gurban zilei torşo soo jamarşji xydelmeri xedeggyi aad, xojor gektaarhaa ylyy usaadьbiin gazariiji edelze baihan Nepoomniaşçii g. m. xuurmag kolxoozniguudiiji eliryylhen baina. Myn tereşelen, leesoobjeeşçig Tiyyrkin bolbol kolxoozdoo oroidooş xydelmerildeggyi aad, xojor usaadьbiin gazartai baigaa: negenь 3 gektaar—tarilgada, 3 gektaaranь—sabşalanda. Tere xadaa sabşalangaigaa xaxadaaranь xylehelze xuriaalguuldag baigaa.

Usaadьba şadarai gazarnuudiiji xemzelgede ede byxii faaktnuud xaraada abtaza, paarti ba praviitelьstviin istoriiçeska togtooloor zebseglegdehen kolxoozniguud bolbol kolxoozoi gazaredlelgede bolьşeviig zuram baiguulxa, kolxoozoigoo ulam byxezexiin tyөө temesexe baina.

Mynөө, usaadьba şadarai gazariiji xemzelgiin t a l a a r BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei SNK-gei instryykciiji kolxoozuudai ba selьsoveedyydei tyryylegşenerte ba komiissanuudai çleengyydte instryktiirovelge dyyrgegdeed baina. Mynөө usaadьba şadarai gazarnuudiiji xemzelgiin gurimiiji xysed medexe, raispolkoomoor organizovaalagdahan komiissanuud xadaa ijyyliiin 1-hee xydelmeriөө exilee.

KAUUROV.

Usaadьba şadai gazariiji xemze exilee

Petropaavlovka, ijy (telegraafaar, m sobkoorrhoo abt

Zediin aimagai zarim k zuudta kolxoozniguudai us ba şadarai uçaastoguudiiji, şelen jedinoliiçniguud b xoozuudai çleengyyd bişe niuurnuudai gazarnuudiiji zelgiin xydelmerinyyd ex Mynөөder, RABDAAN tyryylegşe baihan, Dood riiin selьsoveedei komiiss daa Kaarl Maarksai neren kolxoozoi 28 kolxooznigu usaadьba şadarai uçaast diiji xemzeze, zaabaritai zoxilduulan aaktnuudiiji milbo. Myn tereşelen, ÇA JEVAI, KALANDAŞVIILIII remzete kolxoozuudta usa şadarai gazarnuudiiji xem exilee.

C. Žimbee

Specialiistiin zybşel

Kleeşçetei temesexe xemzeejabuulganuud tuxai

Kleeşçetei ba oroohonoi, terenei produuktnuudai ambaarna busad vrediitelьnyydtei temeselge xadaa Staalinska 8 milliaard pyyd tariaaji xuriaalgada ton jixe udxaşanartai baina.

Tiime deerehee, beledxelgiin Narkomaadai byxii sisteemenyyd, Narkomzeem, aimispolkoomuud, kolxoozuud ba selьsoveedyyd bolbol edeentei erid temeseliiji hainaar organizovaalza, oroohonoi ba produuktnuudai vrediitelьnyydiiji ba kleeşçiiji ygei xexe johotoi.

Bidener xadaa 1939 onoi torşo soo byxii sklaaduud ba ambaarnuudiiji kleeşçehee ba ambaarna busad vrediitelьnyydhee seberleze tedeniiji likvidiirovelxe xeregtei baidag. Xerbee, ambaarnuud ba sklaaduudiiji tooguudiiji hainaar seberleed, seber bailgaa haa, tereende jamarşji kleeşçe, jamarşji vrediitelьnyyd baixagyi ba oloşorxoş argagyi baixa jym.

Dezinseekciin xojordoxi bolzor (jyyliiin 25-haa, ene onoi aavgustiin 10 xyrter) xadaa ambaarnuud ba sklaaduud dotor, myn tereşelen tedenei poolnuud ba xerelsee doro bii bolhon şoroi, toohonuud g. m ygei xelgelgiiji xangana. Aavgustiin 10 xyrter dezinseekcelegdehen, ede byxii pomeşçeeninyyd, xydөө azaxiin inventaarьnuud xadaa şine urgasiiji tuşaan abalgiin exilter hainaar hebereze xatadag baina.

Dezinseekiin xydelmerinyydiiji namar boltor udaaruulza jaabaşji bolxogyi. Jyyb gexede, kleeşçenyyd xadaa zunai sagta jixeer oloşorozo yrdideg, tiime deereheenь şine, urgasiin oroohiiji tuşaan abalgiin exilter, nege daxin seberleige ba dezinfeekce xelgeer tedeniiji ygei xexenь berxetei baidag. Xojordoxioor—xerbee namarai xydelmerinyydei exilter, tereniiji udaaruulaahaa kolxoozdo xoxidol yzyylxe jym. Uşaranь, kolxoozniguudiiji tariaa xuriaalgahaanь tahalza, ene xydelmeride tomiloxo uşartai bolxo baina.

Seberleigiin ba dizenseekcelgiin xydelmerinyydiiji doorodurasagdahanai johoor jabuulxa gebel:

Egeel tyryyşeer, poolnuud, syseeg ba busadiiji zadalaad, tedeniiji şoroi toohonuudhaa mexaniiçeskaar seberleigiiji zaabol jabuulxa xeregtei. Byxii şoroi boguudiiji dereevniiin gaduur xolo xajaxa gy, ali galdaxa şuxala. Kleeşçiin oloşoroxo istooçnigoi baixagyin tula, usaadьbiin, polivoi staanai territoori deere mexaniiçeske seberlelgiiji myn le jabuulxa.

Xojordoxioor, mexaniiçeske seberlelgiiji xeheneigee hyylde, pomeşçeeniyydiiji izvestkoovokirosiinovo emyylьsiiin rastvooroor dizenseekcelxe xeregtei. Eneenei tula, 2 kilograamm bus algagdaagyi izviooskiiji abaza, xereglexe gazartaa busalgadag ba tereendee 5 liitr uha xolidog baina, tureneigee hyyleer, nege liitr kirosiin xolidog ba ene xolisojoo hainaar xudxaxa. Ene rastvooroo xaniin, potoloogguudai, stoolbnuud ba busadai byxii zabharnuudiiji budaxa xeregtei. Keystiiçeske soodoor gy, ali Ceelьseer 55 graadushaa dooşo bise temperatuuratai, ynehenei xatuu şçoologoor pooliinь ugaaxa. Pooloinь doroxi gazar deere 1-2 santimeetrei zuzaantaaigaar busalgagdahan izviooskiiji taraaza xuşaxa.

Iime le gurimaar kolxoozoi byxii teermenyyd seberlegdehen ba dezinseekcelegdehen baixa johotoi. Tereenhee gadna, kolxoozoi teermenyyd xadaa BMASSR-ei Sovnarkoomoor batalagdahan, 1938 onoi avgustiin 17-noi instryykciin johoor, seberlegdexe ba dezinseekcelegdexe uşartai.

Gurbadaxiaar, MTS-uudai ba aimaguudai gazartariaalangai tahaguudai agronoomuud, kontroolьno—yrehenei laboritoorinuudai xydelmerilegşed bolbol mynөө xadagalagdaza baihan byxii oroohiiji ba terenei produuktnuudiiji şalgaza yzexe johotoi.

Xadagalagdaza baihan byxii oroohonuudiiji tariaa seberlelgiin maşiinanuudaar seberlexe ba tereşelen syşiilkenyyd deere taraaza naranda xataalgiiji maassovaar organiz vaalxa.

Ozimoi roozoi yrehiiji xadagalgada tusagaar anxaralaa tabixa şuxala. Ozimoi rooziiji kontroolьno—yrehenei laboritoorido zaabol şalguulxa ba tarilgada xereglegdeze bolxo gehen ynemşelgiiji abah naigaa hyylde, AB preparaadaar gy, ali naftaliinaar ugaalgiiji jabuulxa. Ede byxii xemzeejabuulganuudiiji zaabol agronoomoi xytelberi doro jabuulxa xeregtei.

Dyrbedexieer, xuuşarahan tooguud bolbol kleeşçiin oloşoroxo istooçniguudanь bolzo ygedeg baina. Tiime deerehee, eneeniiji seberlelge ba dizenseekcelgede şuxala anxaralaa tabixa xeregtei. Tooguudiiji zernoxraniilişçi şingieer le, seber bailgaxa şuxala. Eneenei tula zernoxraniilişçiiji seberlelgiin talaar togloogdohon bolzoroi torşo soo, tooguudiiji holoomiin, miakliniin ba bişe bişenyydei yleedehenyydhee narin niagtaar seberlexe ba tere yldeedehenyydiiji tooghoon 150 meetr xolo gazarta abaaşaza goldaxa. Tooguudai uçaastogdaxi gazarnuudiiji yrmehe ba eideb burtag ybehenyydhee seberlexe ba tereen deeree holoomiiji nimegeneer delgeeze, xojor daxin galdaxa johotoi.

Kleeşçeer xaldahan holoomiin xuuşan yldeedehenyyd, miakiinenyydiiji ygei xexe. Azaxiida xereglegdexe holoomonuudiiji tooghoon 300-400 meetr xolo zөөze, hainaar hyrilexe, ba hyyleerenь terenee xaşaalxa, xaşaalagdahan hyrijөө toiruulaad, gazariijinь xaalxa.

Ede byxii xemzeejabuulganuudiiji sag soonь hain şanartaigaar dyyrgelge xadaa kleeşçiiji ba ambaarna busad vrediitelьnyydiiji byrin likvidaacalgiiji xangana.

BKP(b)-ein ÇK ba SSSR-ei SNK bolbol 1939 onoi main 28-noi togtool soogoo erixenь xadaa: „...Oroohiiji xadagalxa gazarnuudai remoontiiji, tereende dezenfeekciiji xexe ba şine sklaadai barilganuudiiji, barilgiin kalendaarna bolzornuudiiji raioonuud byxen tuşaa togtooxo, eneentejee xamta ede xydelmerinyyd tuşaa zoxtoogdohon plaanai dyyrgelgiin jabasada sag yrgelziin kontroolь xangaxa“, Ene togtooloi yndehөөr, ede xydelmerinyydiiji darii sagaa exilxe şuxala. Kolxoozno brigaadanuud bolbol ambaarnuud, sklaaduud ba busadiiji seberlelgiin ba dezinfeekcelgiin talaar xydelmerinyydiiji sag zortonь, erxim şanartaiga buulxa ujalgatai.

AZO-goi ba MTS-uudai ronoomuud bolbol klees temeselgiin talaar xydel nyydei jabasiiji sag y kontroliirovelze baixa ba xydelmerinyydei hain şan gaar dyyrgeltiiji xangaxa hotoi.

Dezinfeekcilegdehen ba berlegdehen byxii objeekt tuşaa tuşaaza abalgiin aak diiji tabixa ba muugaar xe heniinь daxin seberlyylxe dezinfeekcelyylxe.

AZO ba MTS-uud b kolxoozuudiiji ximikaatna bişe bişe mat riaalnuudaa haldalgyi xangaza baixa gatai.

„Narkomzaagai oorga xadaa beledxegdehen ta byyntnyydte xadagaldag p tikiijinь prestyypne xereg geze toolood, ogtolon b şaaxa ba beledxelgiin şine paan iin yjede imagta le nuudta, SSSR-ei praviitelь haa tusagaar zybşөөrelgyi tariaaji byyntnyydte xada jabadaliiji gargahanda ze niuurnuud xadaa zakooniij zagairuulagşadta toolog ygoloovno xaruusalgada x duulagdaxa,“—geze BKP(b CK ba SSSR-ei SNK togto

Staalinska Gurbadugaar T zilei xojordoxi zilei—1939 urgasiin tariaa xadaa ton s reer tuşaagdaxa ba seber barnuudta ba sklaadu xadagalagdaxa johotoi.

BARDAAMOV—BMASSR

Narkomzeemei agronoom

Propagandiist ba agitaatorta tuhalamza

Socialiizmiin yjede obşçeestvenne ba liiçne intereesyydiiji zoxilduulalga

I

„Kolxoozuudai obşçeestvenne gazarnuudiiji yrilgehee xamagaalxa xemzeenyyd tuxai“, BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei Sovnarkoomoi togtool—kolxoozno tariaaşadai azabaidaldanь ugaajixe sobiiti myn.

Ene togtool bolbol kolxoozno stroiji şaaşadanь bexizyylxe temesel tuxai paartiin XVIII sjeezdiin istoriiçeska togtoomzonuudiiji konkretiziirovelene ba xygzyylne.

Tere xadaa marksiis-leeninske, nauuçna uridşalan xaralgiin erxim zişee myn. Marksiizm-leeniniizmiin xysenь jyyb gebel, tere xadaa manai paartiiji, obşçeestvenne xygzeltiin zakoonuudai znaaniaar zebsegzyylne. Paarti bolbol marksiis-leeninske teoorido tyşegleze, xemzee jabuulga byxenөө, togtoomzo byxenөө nauuçnaar yndehelene.

Leenin ba Staalin bolbol socialiizmiiji baiguulga xadaa xarşa daisan klaassuud, xysenyyd, tradiicanuudtai temeselde le xygzeze şadaxa geeşe geze negetebişe zaadag baina. Zyrildөonyydei bii bololgo ba tedeneriiji dabalga xadaa jamarş xygzeltiin, terenei toodo, socialiizmiin xygzeltiinşji zakoon myn.

Socialiis baiguulaltada xydelmerişeөiiji ba tariaaşadiiji şadamaraar organizovaalxiin tula, huuridaal debxereze baixagyin, sobiitinuudai hyyldenь şiregdexegyin ba socialiizmiin xeregiiji gentiin uşarnuudta dairuulxagyin tula, gansal mynөө momeentde şuxala jyymiiji xexe bişe, xarin sobiitinuudai jabasiiji uridşalan xaraxa xeregtei,—nyxer Staalin hurgana—sobiitinuud bolbol jireedyi sagta ali teeşee ba xaişan-geed xygzexe baixiijinь medeze şadaxa xeregtei.

Kolxoozuudta tariaaşadai şilzen orolgonь, myn tereşelen, kolxoozuudai saaşadaa xygzeltenь, zyrildөөte proceess myn. Zyrildөөn bolbol tariaaşadai azaxiinь xeden veegyydte jedinoliiçno, çaastnoymsiin, zizetovaarna baihan deereheenь garna. Yiledberiiin zebsegyydiiji edelegşe ba tovaaryiledberilegşe baihanaaraa, tariaaşa bolbol gansal өөriingөө **liiçne** azaxiida, өөriingөө **liiçne** xubida, өөriingөө **liiçne** enxe hain baidalda zainteresoovanno baigaa.

Byrzyaazna oobşçestviin byxii baiguulalta xadaa liiçne xyngen olzo, çaastna ymse deere togton baina. Ene bolbol byxii byrzyaazna oobşçestvodo xabaatai, ene ermelzelge xadaa jedinoliiçno tariaaşadtaşji xabaatai baigaa.

Socialiis oobşçestviin yndehe huurinь xadaa yiledberiiin zebsegyydte obşçeestvenne ymse myn. Xerbee byrzyaazna oobşçestvodo çaastna ymse bolbol ami bejiinь ba yxeleinь asuudal myn haanь, socialiizmiin sydьbaanuud bolbol obşçeestvenne ymsiin baihanaaranь ba byxezehөөrenь şiidxegdene.

II

Kommuniizmiin yndehe tabigşad—Maarks ba Eengelьs bolbol tariaaşadai azaxiiji obşçeestvenne, socialiis azaxiida oruulxa şuxala geze uridşalan xarahan baigaa. Zygөөr, tedener xadaa ene asuudaliiji konkreetneer şiidxexiin tula istoriiçeska şuxala materiaalgyi baihaniinь jesteestvenne geeşe.

Maarks ba Eengelьsei zaabarinuudta ba Soveed zasagai tyryyşiin zilnyydei oopedto yndeheleze, Leenin bolbol tariaaşadai azaxiiji socialiis azaxiida oruulxa aguujixe plaaniiji baiguulhan jym.

Tariaaşadiiji kollektivizaacada beledxexiin tula, eneenei tulada şuxala materiaalьna predposiilkanuudiiji baiguulxiin tula xede xeden zilnyydte xatuu şangaar, oroldostoigoor xydelmerilxiiji erigdehen baigaa. 1929 ondo—aguujixe xubilaltiin zilde tariaaşad xadaa xeden maassaaraa kolxoozuudta şilzen orodog boloo hen. Bidener xadaa angi bolxo kulaaçestviiji likvidaacalgada şilzen orohon baigaabdi.

„Ene bolbol ton gynzegii revoliycioonno perevorood, өөriingөө xoişolonguudai talaar 1917 onoi oktiaabrьda bolhon revoliycioonno perevoroodtoi adli udxatai, oobşçestviin xuuşan şanarta baidalhaa şine şanarta baidalda hyren orolgo baihan jym“. („BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrs“, xuudahan 291).

Ene aguujixe istoriiçeska ilalta bolbol nyxer Staalinai geniaalьna xytelberi doro daişalan abtahan baina.

Nyxer Staalin bolbol jyrenxiidөө socialiizm tuxai, tusxailbal, xydөө azaxiida socialiizmiin ilalta tuxai, marksiizm-leeniniizm hurgaaliiji byxii talaaranь xygzyylee. Nyxer Staalin xadaa yrgelziin kollektivizaaca ba angi bolxo kulaaçestviiji likvidaacalxa tuxai hurgaaliiji baiguulaa. Marksiis-leeninske teooriiji uragşanь debzyylze, Staalin bolbol socialiizmiin ylemze hainiijinь xangaxa, terenei torzestvooji ba tiixetei xamta, tariaaşanai liiçne intereesyydiiji xangaxa, xydөө azaxiida obşçeestvenne ymsiin tiime foormo tuxai asuudalai geniaalьna şiidxeberiiji ygөө.

Ene xadaa socialiizmda, tariaaşadai şilzen oroxo ba kolxoozniguudiiji kollektiviizmiin dyyxeer xymyyzyylxe glaavna, şiidxexii ysloovi myn bolxo, azaxiin arteelьne, kolxoozno foormo tuxai hurgaalda өөriingөө todorxoiloliiji oloo. „...Xydөө azaxiin arteelь xadaa mynөө yjede, kolxoozno xydelөөnei glaavna foormonь myn... Mynөө, bidener bolbol kommuunada bişe, kolxoozno baiguulaltiin glaavna foormo bolxo xydөө azaxiin arteelьde kyyrs barixa johotoibdi...“ (I.Staalin, „Leniniizmiin asuudalnuud“, xuudahan 333).

Kolxooz bolbol azaxiin **socialiis foormo** myn. Eneenhee jyyn xaragdanab gebel, kolxoozuudiiji zybөөr, bolьşeviig xytelberiөөr haa, tedenerei xydelmeriiin socialiis **udxanь** xangagdana. Kolxoozuudiiji zybөөr xytelberiiөө haa—tedenerte, azalai zyb organizaacalgiiji ba azalai zyb tyleberiiiji xangaa haa—xydөө azaxiin arteelь bolbol tariaaşad-kolxoozniguudai obşçeestvenne ba liiçne intereesyydiiji ilangajaa zybөөr zoxilduulna.

Kolxoozno azaxiin ylemze hainiinь jyyb gebel, tere xadaa: a) tomo azaxii myn, tomo azaxii bolbol ylemze rentaabelьna, ylemze aşag tuhatai geeşe; b) xydөө azaxiin ylemze tyryy teexnikeer zebseglegdehen, mexaniziirovenne azaxii myn; c) ylemze organizoovanno azaxii myn, nerelen xelebel, xynei azaliiji zybөөr ba racioonaalьnaar xeregleze, ylemze sesen mergeneer jabuulagdadag geeşe; ç) socialiis azaxii myn, jyyb gexede, yiledberiiin gol zebsegyydenь ba zөөrinyydenь xamtaruulagdanxai.

Zygөөr, tyryyşiin yjede, kolxoozno azaxii xadaa kolxoozniguudai azahuudalainь liiçne byxii eriltenyydiiji xangaza yşөөl şadaxagyi baihan deereheenь, paarti da praviitelьstvo bolbol kolxooznigoi liiçne, podsoobno, ysaadьba şadarxi azaxiijinь zarim xemzeegeerenь yleexe şuxala geze toolono.

„... Mynөө yjiin ysloovinuudta, arteelь bolbol,—paartiin XVIII sjeezd deere nyxer Staalin xelee hen, kolxoozno xydelөөnei zyb, gansa le foormo myn. Enenşji xysed oilgogdono daa: a) arteelь xadaa kolxoozniguudai liiçne, azahuudalainь intereesyydiiji tedenerei obşçeestvenne intereesyydtei zybөөr zoxilduuldag; b) arteelь xadaa tereegeeree, ysgelderei jedinoliiçniguudiiji kollektiviizmiin dyyxeer xymyyzyylgiiji xyngedxeze liiçne, azahuudalai intereesyydiiji — obşçeestvenne intereesyydte zoxidoor taaruuldag“. (Tende, xuudahan 581).

Paarti bolbol kolxoozno baiguulaltiiji xytelberilxedөө kolxoozno tyryyşiin eelzeeneigee xaixaramziiji obşçeestvenne yiledberide xododoo tabidag ba tiixetei xamta, kolxoozniguudai liiçne eriltenyydiiji ylemze xysedөөr xangaxiin zorilgoor, kolxooznigoi podsoobno, liiçne, usaadьba şadarai azaxiiji zarim xemzeegeerenь bailgaxa gehen poliitikiiji jabuulaa hen.

Soveed praviitelьstvo xadaa kolxoozniguudta liiçne xereglelgedee ynieed, xonid, gaxainuudiiji abalgadanь ugaa jixe tuhalamza xyrgөө. Eneenei rezylьtaaduudanь: ynieegyi jabadal likvidiirovelegdee.

Urdanь xoohoor azahuuhan, 20-30 milliioon ygeiteeşyyd bolbol kolxoozuudta orozo, kollektivizaaciin tyryyşiin zilnyydte, xysed xangagdahan xynyyd bolhon baina.

Obşçeestvenne azaxii bolbol kolxoozdo glaavnanь, şiidxegşenь myn. Iimehee, kolxooznigoi enxe haixan baidalainь yndehe huuri xadaa liiçne, podsoobno, usaadьba şadarxi azaxiida bişe xarin, obşçeestvenne kolxoozno bajaligai urgaltada baina.

Ooblastь byxende xeden zuugaad kolxoozuud bii, ede kolxoozuuddta, olomiangan kolxoozniguud bolbol obşçeestvenne azaxiida zybөөr organizovaalagdahan, ynen sexe ba hain xydelmeriiin aşaar zaziitoçno boloo.

III

Partiiina ba soveed oorganuudai oloxon xytelberilegşed bolbol kolxoozoi enxe haixan baidal ba kolxoozniguudai zaziitoçno azabaidal teeşe debzexe tylxiyyr xadaa kolxoozniguudai obşçeestvenne ba liiçne intereesyydiiji zybөөr zoxilduulalgada, liiçne intereesyydiiji obşçeestvenne intereesyydte **taaralduulalgada**, kolxoozoi bolьşeviig organizoovannostьdo, azaliiji zybөөr organizaacalgada ba eldeb yravniilovkiiji usadxalgada baina geze oilgoogyi gy, ali martazarxioo.

Eneenei orondo, zarim xytelberilegşed bolbol sobiitinuudai hyylde şiregdeze, kolxoozno ustaavhaa, kolxoozno baiguulaltada paartiiin liinihee suxariza, opportuniis zamda oroo.

„Kolxoozuudai obşçeestvenne gazarnuudiiji yrilgehөө xamagaalxa xemzeenyyd tuxai“, BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei Sovnarkoomoi togtool bolbol kolxoozuudta byrzyaazna tendeencenyydiiji, kolxoozno ustaavai serьjoozno xazagairuulganuudiiji, leeninske-staalinska paartida le taatai principiaalьnostьtaigaar ba gynzegiigөөr elirxeelne, kolxoozuudai obşçeestvenne gazarnuudiiji usaadьba şadarxi azaxiinuudai tuhada yrine ba kolxooziiji liiçne, spekyliatiivna zorilgoor xereglegdeg, nileed olon tooto xuurmag kolxoozniguud bii geze zaana.

Usaadьba şadarxi gazarnuud tuxai, ustavnoi polozeeninyydiiji xazagairuulhanhaa kolxoozuudai obşçeestvenne gazarnuudiiji yrihen ba xulagailahan kolxoozniguudai liiçne azaxiijinь jixedxehenhee kolxoozuudai gazartariaalangainь azaxiida zuramgyi ba busaidagdahan deereheenь, usaadьba şadarxi azaxii bolbol zarimdaa podsoobno azaxii baihan xaraakteraa geeze, kolxooznigoi doxoodoinь gol istooçnig bolşono geze BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei Sovnarkoomoi togtool soo xelegdene.

Өөhediingөө spekyliaantska maxinaacanuudiiji daldalaxiinь tula, kolxooz xadaa tedenerte gansa le taatai xalxabşa bolozo ygedeg, tiime xuurmag kolxoozniguud bolbol kolxoozoi ygedeg lьgooduudiiji ba ylemze hainiijinь xereglexiin tula, kolxooznig bolozo xaragdaxiin le tula kolxoozdo baidagiijinь xelexe xereg bii aal; ynen sexe kolxooznigoi xyzyyn deere huudag, tiime „kolxoozniguud“—darmojeedyyd bolbol kolxoozno baiguulaltiin byxii xeregte, kolxoozniguudai byxii maassada xoro xyrgene, uşaranь, kolxoozniguudai ton olonxi gol maassanь ynen sexeer ba hain sedьxeleeree xydelmerirene.

Liiçne azaxiiji jixedxelge xadaa obşçeestvenne azaxiin intereesyydiiji muudxadag tuxainь iime zişee xaruulja. Miçyyrinei neremzete kolxooz (Tataarska ASSR-ei, Tenьkoovski raioon) xadaa 1938 oniiji xangaltagyi itoogtoigoor dyyrgee: gyrende tariaatuşaalgiinь plaan dyyrgegdeegyi, gyrenei straxovaaniiin ba podoxoodno naloogoi talaar myngen tyleberinyydenь tereşelen oruulagdaagyi. Kolxoozniguudanь azalta ydertөө —100 graamm xyrter tariaa ba 37,8 mynge myngөөrenь abaa. Eneenei yndehenyydenь xaanab? Ede yndehenyyd xadaa azalai discipliniin huladahanda, ene arteeliiin oloxon çleengyydei çaastna azaxiigaa jixedxelgede baina. 1938 onoi torşo soo, 14 kolxooznicanuudanь negeşji azaltayderiiji azallaagyi, kolxoozoi 16 çleengyydenь 1-hee 50 xyrter azaltaydernyydiiji azallaa. Ene raioondo usaadьba şadarai uçaastoguudainь maksimaalьna xemzee 0,6 gektaaraar togtoogdohon baixadanь, kolxooznig Grigoori Miroonov xadaa 1,02 gektaar usaadьbatai, tere toodonь —0,8 gektaar saadtai baina. Zarim kolxoozniguudanь xojor—gurban gazarnuudta usaadьba şadarxi uçaastoguudtai baina.

Iime ysloovinuudta, xynyyd bolbol өөhediingөө byxii xysenyydiiji, tovaarna azaxii, xyngenөөr mylzelgiin baspekyliaaciin istooçnig geze xaradag, liiçne azaxiidaa zoriuuldag baigaa.

Ene kolxoozdo, obşçeestvenne yiledberide ynen sexeer xydelmeriledeg hain kolxoozniguud ysөөn bişe bii. 25 kolxoozniguudanь—300-haa 400 xyrter azaltaydernyydiiji, 29 kolxoozniguudanь — 400-haa deeşe azaltaydernyydiiji azallaa. Paarti ba praviitelьstviin xemzeejabuulganuud xadaa eldeb darmojeedyyd, spekyliaantnuud, xobdoguud, kolxoozno yiledberiiin dezorganizaatornuudta esergyy, obşçeestvenne azaxiin intereesyydei tylөө temeseldenь ynen sexe kolxoozniguudta tuhalana.

Kapitaliizmiin ylegdelnyydei xysenь kolxoozniguudai soznaanida yşөөl nileed jixe baina: kolxoozdo orood, tariaaşa xadaa өөriingөө soznaaniiin talaar socialiist yşөөl boloogyi. Poliitiko-xymyyzyylgiin ugaa jixe ba xatuu şanga xydelmeri şuxala geeşe. Tiibeş, oloxon xytelberilegşed xadaa kommuniis xymyyzyylge tuxai martazarxioo, kolxoozuudta liiçne ba obşçeestvenne intereesyydiiji zybөөr zoxilduulxa tuxai nyxer Staalinai zaabarinuudiiji martazarxioo, obsçeestvenne intereesyydhee suxariza, obşçeestvenne xoxidol bolgon liiçne intereesyydei yrgedxelgiiji urmaşuulhan baina.

Gansa le xaixaramzata, marksiis xandalga bolbol urgşaa amzaltataigaar debzexiin tula tedeneriiji dabaxa şuxala, kolxoozno baiguulaltiin jabasada bii boldog zyrildөөnyydiiji zybөөr xaraxa arga olgono. Zyrildөөnyyd xadaa uragşaa jamarşji debzeltiin istooçnig myn geze marksiis-leeninske teoori hurgana. Zorilgo jyyb gebel, bii bolzo baigaa zyrildөөnyydiiji sagsoonь medereze şadaxa, tedeneriiji dabaxa ba tereegeeree, tabigdahan zorilgo teeşee amzaltataigaar debzen oşoxo. „...Doodo şatahaan deede şatadaa xyrter jabaxa xygzeltiin proceess xadaa yzegdelnyydiiji nege zigde taaruuxanaar delgeryylen jabuulxa johoor bişe, xarin predmeedyydte, yzegdelnyydte xabaadangyi baigaa zyrildөөnyydiiji uudalan gargaxa johoor, ede zyrildөө: nyydei huuri deere jabaza baigaa protivopoloozno tendeencenyydei „temeseleer“ yngergexe johoor jabadag geze dialektiiçeske meetod toolodog baina“ „(BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrs“, xuudahan 142).

Kolxoozuuddaxi zyrildөөrnyyd xadaa obşçeestvenne interees ba liiçne interees xojoroi xoorondoxi zyrildөөnyyd myn

Nyxer Staalin bolbol ede zyrildөөnyydii xaraxiiji ba tedeneriiji, kommuniis paartiiin ba soveed gyrenei aktiivna jabuulgaar usadxaxiiji hurgana.

IV

Socialistiiçeske stroin ysloovinuudta, liiçne interees ba obşçeestvenne interees xojoroi xoorondonь dabagdaşagyi zyrildөөnyyd ygei.

„Indiviidyym ba kollektiivei xoorondo, zarim liiçnostiiinь intereesyyd ba kollektiivei intereesyydei xoorondonь, ebseşegyi kontraast baidaggyi, baixaşji johogyi. Tere baixa johogyi, jyyb gebel, „kollektiviizm, socialiizm xadaa individyaalьna intereesyydiiji arsana bişe, xarin individyaalьna intereesyydiiji kollektiivei intereesyydtei zoxilduulan xamtaruulna. Socialiizm bolbol individyaalьna intereesyydhee zailaza şadaxagyi. Ede liiçne intereesyydte ylemze xysed xangaltiiji gansal socialiis oobşçestvo ygeze şadaxa baina. Tereenhee ylyygeer,—socialiis oobşçestvo bolbol liiçnostiiin intereesyydiiji xamagaaixa togtuurita garaanti myn bolno. Ene johoor, „individyaliizm“ ba socialiizmiin xoorondo ebseşegyi kontraast ygei baina“. (**I. Staalin** „Leniniizmiin asuudalnuud“, xuudahan 602).

Socialiizm—ede intereesyyd ylemze xysedөөr ba posleedovatelьneer zoxildodog, tiime obşçeestvenne stroi myn. Obşçestvenne bajaligai urgaltiin yndehe huuri deere, socialiizm bolbol liiçne intereesyydei byxii talahaa xangaltiiji, liiçnostiiin byxii talahaa kylьtyyrne xygzeltiiji xangana.

Socialiizm bolbol obşçeestvenne ba liiçne intereesyydei zoxildolgiiji ba liiçne intereesyydei xereglelgiiji jyygeer xanganab gebel, niitiin enxe haixan baidalda, byxii obşçestviin intereesyydte xen azallanab tere byxeniiiji, azalainь tylөө gansal zyb johoor şagnadag baina. Xyn byxenhөө terenei şadalainь zergeer, xyn byxende terenei azalainь zergeer geze—socialiizmiin priincip manaida xysed bejelyylegdee.

SSSR-te eksploataatorska anginuud ygeixegdee, eksploataacaşji ygeixegdee. Tiime bolxolo roo, manaida, busad xynyydei azaliiji eksploatiirovalaza xenşji şadaxagyi baina. Azalşadaar jyyn baiguulagdanab, tede xadaa niitee aşag tuhada bygedөөrөө oşono, azalşadta өөhedtenь bygedeeree oşono.

Iimehee, faabrikada, zavoodta yçrezdeenide, kolxoozdo ynen sexeer ba hain sedьxeleeree azallaxa byrimnai, manai oobşçestvo xadaa ulam byri bajan bolxo, xyn byxen xadaa өөriingөө liiçne eriltenyydiiji xangaxiin tula argabaidalaar ulam byri jixe bolxo geze xydelmerişe, slyyzaşçe ba kolxooznig byxen oilgoxo johotoi.

Socialiizmiin yjede xyn byxen xadaa oobşçestvodo ygehen zergeereel abna, nerelen xelebel azalaigaa toogoinь ba şanarainь talaar abxa gehen xyn byxenei adli erxe bejelyylegdeze baina. Xarin egeel ene bolbol endividyaalьna eriltenyydiiji xaraadaa abxa ba xangaxa, hain xydelmerilegşediiji temdeglexe ba tedenerhee, muu, өөdegyi xydelmerilegşediiji ilgaxa arga baidaliiji ygene.

Nyxer Staalinai xeleheniinь:

„Tiime socialiizmiiji, terenei yjede byxii xynyyd xadaa nege adli tyleberi, adli xemzeegei miaxa, adli xemzeegei tariaa abxa, nege adli kostiuumuudiiji ymedxe, nege adli produuktnuudiiji tegşe xemzeegeer abxa—tiime socialiizmiiji marksiizm medenegyi. Marksiizm bolbol nege le jyymiiji: anginuudai esesleri ygeixegdeegyi sagtanь, azal xadaa amidaraxiin tula zebseg baihanaa, azabaidalai tyryyşiin xereglelgenь, oobşçestvodoo hain duranai azalanь boloogyi sagtanь, xynyyd xadaa xydelmeriiingөө tylөө azalaigaa zergeer tylegdexe geze xelene. „Xyn byxenhөө terenei şadalainь zergeer, xyn byxende terenei azalainь zergeer“,—socialiizmiin, tailbarilan xelebel kommuniizmiin tyryyşiin staadiiin, kommuniis oobşçestviin tyryyşiin staadiiin marksiis foormula iime baina“ (I. STAALIN. „Nemeecke pisaatelь Emiilь Liydviigtei beseede“. Partizdaat, 1937 on, xuudahan 35-36).

Socialiizmiin saaşadaa xygzelte xadaa liiçne eriltenyydiiji xysedөөr ba byxii talaaranь xangaxiin tula jixe argabaidaliiji baiguulna. SSSR-te, kommuniizmda şatadamzaza şilzen orolgo exilee. Kommuniizmiin yjede obşçeestvenne bajaliguud jixe elbeg bolxo, bajaliguudanь byrin tygesөөr xereglegdexe, „xyn byxenhөө terenei şadalainь zergeer, xyn byxende terenei xereglelgiinь zergeer“ gehen priincip xadaa gospoodtsvovalagşa priincip bolxo.

V

Kolxoozno baiguulaltiiin marksiis—leeninske priincpyydiiji xazagairuulganuud bolbol teoretiişeske zurnaalnuudai xuudahanuudtaşji yzegdehen baina. liiçne ba obşçeestvenne azaxiin xarilsan tuhalalsalganuudai cociaalьna-ekonomiiçeska serьjoozno anaaliz xexiin orondo, kolxoozuudai obşçeestvenne intereesyydiiji xoxiduuilgada bolьşeviig johoor ebseşegyi jabadal gargaxiin orondo, teoritiişeske xydelmerinyydei zarim aavtornuud xadaa liiçne, podsoobno azaxiiin urgaltiiji xaruulhan siifre byxenhөө jixete bajarlaza, xobdog, spekyliatiivna elemeentnyydeer ba butasoxigdohon kylaaşestviin ylegdelnyydeer kolxoozuudta oruulagdadag, xarşa byrzyaazna tendeensenyydiiji tonşji xereglegdeggyi baina.

Tiin „Socialiis xydөө azaxii“ geze zurnaalai, yngeregşe zileinь 1-dexi noomerto „Kybaaniin kolxoozuudta zaziitoçnostiiin urgalta“ geze G. Gurbateenkiin statьjaa soonь, kolxoozno azaxiin urgalta xadaa liiçne, podsoobno azaxiin urgaltada xyrgene gehen teoori xygzyylegdene. „Kolxoozno azaxiin urgaltiiin yndehe huuri deere, kolxooznigoi podsoobno azaxiinşji, tusxailabal, liiçne xereglelgiin malazalanь zil byri dyxezene“ (93-dexi xuudahan). Statьjaagai aavtor bolbol „kolxooznig xadaa malazalai ba ogoroodniçestviin jixenxi xubiijinь podsoobno azaxiihaa abna“(92-dexi xuudahan) geze epiiçeskeer xaşxarana. Eneenhee jyyn garanab geze negeşji yge xelenegyi.

Ene le zurnaalai, yngeregşe zileinь 6-daxi noomerto, „Şevçeenkiin neremzete kolxooz geze statьjaa soogoo, V. Şiiman bolbol 1935 onhoo 1937 xyrter ene kolxoozoi malazalainь feermede ynieedeinь too 25-haa 34 xyrter urgahiijinь gerşelehen olon ciifernyydiiji xaruulna. Tiin xojorzilei torşo soo 9 ynieed nemehen bolno. Xarin, ene le yjede, kolxoozniguudai liiçne azaxiidaxi ynieedeinь too 71 ynieed nemehen baina. Ene xadaa jyynde xyrgexiijinь interisovaalangyigөөr, aavtor bolbol „kolxoozniguudai liiçne kereglelgede baigaa malazal xadaa zilhee zilde xygzeze baina“ geze miil konstatiirovalna.

Tus zurnaalai, ene zilei apreelьde garhan ,4-dexi noomerto (BKP(b)-ein XVIII sjeezdiin hyyleer hara bolzo, apreeiin 19 de xeblelde ygtehen baihan.) „Kolxoozuudai xydelmerişe xysiiji xereglelgede rezeervnyyd...“ gehen, V. Şneersonei statьjaa xeblegdee. Saraatovska ooblastьdo kolxooznigiuudai 31,3 proceentnь zildee zuunhaa dooşo azaltaydernyydiiji azallaa geze ende xelegdene. Aavtor bolbol kolxoozuudta xydelmerişe xysiiji hulaar xereglelgiin şaltagaanuudiiji bederze exilne. teed, tyryyşiin eelzeende, „olonxi uşarnuudta, kolxoozuudai pravleeninyyd xadaa kolxoozuudai liiçne podsoobno azaxiida xaixaramzaa tabinagyi, өөhediingөө ysaadьba şadarxi uçaastoguudiiji eldelgedenь tedenerte tuha xyrgenegyi“ geze zaana (xuudahaa 81).

Zygөөr saaşadaa, aavtor bolbol discipliniiji xazagaruulganuud tuxai, liiçne intereesyydiiji obşçeestvenne intereesyydhee deeşeenь tabidag xynyyd tuxai—busadşaltagaan tuxaişji xelene. Gebeş, xerbee nyxer Şneerson bolbol obşçeestvenne azaxiin xygzelte tuxai ynexөөr anxaradag haa xydөө azaxiin arteeliiin ustaaviiji xazagairuulganuudai elitetodorxoilo gdood baixa yjede, 1939 ondo tere xadaa kolxoozuud bolbol kolxoozniguudai liiçne, podsoobno azaxiinuud tuxai muugaar anxarana geze zaaxa ba egeel tyryyşeer, eneende, kolxoozuudta xydelmerişe xysiiji hulaar xereglelgiin şaltagaaniiji bederexe aal! Xereg deeree egeel hөөrgөө baina. Kolxoozuudta xydelmerişe xysiiji xysed bişeer xereglelge xadaa kolxooznigoi liiçne azaxiiji hulaar xygzyylheneer bişe, xarin tereniiji jixedxehen uşaraaranь tailbarilagdana.

Durasagdadagşa zişeenyyd bolbol teoretiiçeska froontiiin xydelmerilegşed xadaa marksiis teooriiji bylьgarizaacalga ba xazagairuulgahaa yşөөl sylөөrөөgyi geze xaruulna. Ene metiin teoriiikanuud xadaa kolxoozuudta jabuulagdadag opportuniis praaktikada tuhalana geze barimtalan xelehenei xereg bii aal.

Mynөө, kolxoozno stroin byxezөөd baixada, kolxoozniguudai doxooduudta ba eriltenyydiijinь xangalta terenei roolь sag yrgelze deeşelyylxeer, tiimeer le, obşçeestvenne kolxoozno azaxiiji bexizyylgede ba yrgedxelgede tuhalaxa xeregtei geze oilgoxo saganь teoretiişeske froontiin xydelmerilegşedteşji tulaa.

„Kolxoozuudta liiçne ba obşçeesvenne intereesyydiiji zybөөr zoxilduulga xadaa kolxoozno stroin yndehe huurinь bolzo ylene zygөөr, kolxoozno dvoornuudai liiçne azaxiinь ylemze podsoobno—uitan xaraaktertai, xarin niite kolxoozno azaxiin—gol azaxiiinь urgaxa johotoi“ geze, XVIII sjeezd deere nyxer Andreejevei zaabarinuudiiji martaxa bişe, hanaxa xeregtei.

P. JYYDIN.

Xyygedei olimpiaada bolbo

Ene onoi ijyyniiin 18-19 ydernyydte, Jaruuniin aimagai ceentr--Sosnoovo-ozioorsko deere aimagai xyygedei tabadugaar xydoozestvenne olimpiaada yngergegdebe.

Tus olimpiaadada Kyibeşevei neremzete dunda hurguuli, gyyndiin xysed bişe dunda hurguuli, Pogroomniin xysed bişe dunda hurguuli ba Egetiin exin hurguuli xabaadaza, ede hurguulinuudhaa 52 huragşad—pioneernyyd suglaraa.

Olimpiaadada xabaadagşad bolbol eldeb taancanuud, fizkylьtyyrne noomernuudiiji, duunuudiiji, uran şylegyyd ba pьjeesyyd g. m. xamta 80 zyilei xydoozestvenne noomernuudiiji xaruulhan bainad.

Ede hurguulinuudai dundahaa Gyyndiin xysed bişe dunda hurguuliiinxid xadaa ton hain ba honirxoltoi noomernuudiiji xaruulaza, tyryy huuri ezelbe (direektoriinь nyx. Poodlenniix). Myn Egetiin exin hurguuli (daagşanь nyxer Nomtoojev) tyryy huuri ezelbe.

Xojordoxi huuri Kyibeşeveneremzete dunda hurguuli ababa (olimpiaadada xabaadagşadai udaridagşanь nyx.Sozoonova)

Olimpiaadada xabaadagşadai dunda gaixamşag talaanttaigaar ba xydoozestvenne noomernuudiiji ton hainaar, honirxoltoigoor xaruulhan, olon niitede haişaagdahan, xyyged olon.

Zişeelxede, Gyyndiin xysed bişe dunda hurguuliiin huragşad: Medxeedьjeva Biikova ba busad.

Egetiin exin hurguulihaa Gydyypova M., Modogoorova, Tangaanova ba Jegeerova gegşed orod duunuudiiji ba uran şylegyydiiji jixe hainaar xelehen ba duulahan bainad.

Myn tereşelen, Sosnoovo ozeoorskiin dunda hurguuliiin huragşad: Boriisova, Pneeva, Beloboroodova, Vinograadova T. ba Pogroomniin xysed bişe dunda hurguulihaa, Jyydinaa, Sozoonova ba busad.

Deere dursagdagşa xyyged bolbol bişe bişe xyygedhee tusagaar ilgarza, xaruulhan byxii noomernuudaa ton hainaar ba jixe honirxoltoigoor naadahan tula, bygede individyaalьna preeminyydiiji abhan baina.

Gebeşji, zarim hurguulinuudai xytelberilegşed bolbol olimpiaadada beledxexe jabadalda hanalaa tabiaagyi deerehee, beledxel muutai jiree. Zişeelxede, Pogroomiin xysed bişe dunda hurguulihaa jirehen xyyged xadaa ton baga beledxeltei baigaa.

Myn Romaanovkiin xysed bişe dunda hurguuli, Popereeçenskiin, Telembiin ba Egetiin adagai exin hurguuli g. m. olimpiaadada byri xabaadabagyi.

B. SEZIIPOV.

Promlişlenne predprijaatinuudta kolxoozniguudiiji tabixa tuxai nyxer Staalinai urlaagiiji Soveed Sojuuzai azalşad ton xaluunaar ugtaba.
ZURAG DEERE: Zedestroido xydelmeriixee jirehen zaluu kolxoozniguud gorodoogliji xaraza jabanad. (Petroovoi foto).

Irkyytske ba Çitiinske ooblastьnuudtai sorevnovaanida ilajal

Tyryyşyylei iniciatiiviiji demzeegyin rezylьtaad

Petropaavlovka (manai sobkoorrhoo) Zediin aimagai, „Piatileetka" kolxooz bolbol zilhee zil byri malnuudai tezeeleer dutadag baina. Teed, xedii iime baibaşji haanь, tus kolxoozoi pravleeni, terenei tyryylegşe nyxer Zaicev gegşe eneen tuşaa şuxala viivod xeegyi, sabşalangai ynder urgasiiji xuriaaxiin tula temesel organizovaalaagyi.

Kolxoozoi lygovood nyxer Seniyyşkin bolbol byri ynixen, ton hain iniciatiiva gargaza, 25 gektaar gazariiji seberlehen ba 1500 meetr utatai hubag maltaza exilehen baigaa. Teed, kolxoozoinь pravleeni xadaa ene iniciatiiviijinь demzeegyi ba lygovoodçesko zvenoogoigoo xynyydiiji busad xydelmerinyydte tomilozo, tus zvenoogoi xydelmeriiji tahalduulhan baina. Mynee, eneenei rezylьtaadta, kolxoozoinь lygovoodçesko zvenoo bolbol sabşalangai urgasiiji deeşelyylgiin talaar, myrtei xydelmerinyydiiji xeze şadaagyi baina.

Gadna, tus kolxoozdo sabşalangai urgasiin xoinohoo xaruuhalga myn le xangaltagyigeer tabigdanxai. Kolxoozoinь 130 gektaar sabşalangiiji gaxainuud geşxeze baina. Tiime baibaş haanь, partiiina organizaaca, myn, kolxoozoinь pravleenişji anxaralaa oroidoo tabinagyi.

C. ZIMBEEJEV.

TURŞALGIIN GARALGA

Xoriiin aimagai, Ulaan-Partizaanai somonoi kolxoozuud bolbol ybehe xuriaalgiiji bogonixon bolzor soo dyyrgexiin tylee jixexen xydelmeri jabuulza baina.

Ene somonoi kolxoozuud xadaa ybehe xuriaalgada beledxeleigee xydelmeriiji şalgaxiin tula hajaxan turşalgiin garalga organizovaalba. Kaari Maarksai neremzete kolxoozoi 75 xydelmerişedei sostaavtai 4 brigaada jabaza, 1500 gektaar gazar sabşaxa ba 24320 ceentner ybehe xuriaaxa baina.

Tus kolxooz xadaa 15 kosiilka, 7 morin tarmuurnuud, brigaada byxenei 10-10 gar xazuur, 20-20 gar tarmuur, 12 asa beledxexe baigaa, mynee edenee zapaastaigaar xysed beledxeze şadaa.

„Ulaan-partizaan" kolxooz 15 kosiilka, 9 morin tarmuurnuudiiji remoontolxo baihan aad, tereenee xysed dyyrgee. Zygeer, turşalgiin garalga deere, somonoi soveedei komiissa bolbol beledxeliijinь şalgaza yzeed, tus kolxoozoi kyzneec S. Ajuuşeejevei remoontolhon nege kosiilkiin şatuunainь booltii muugaar remoontlogdoo geze olood, 3 xonogoi torşo dotor xysed hainaar zahaxiijinь ujalgalhan baina.

Myn, Kaari Maarksai neremzete kolxoozoi B. Galsaanovai brigaada bolbol nege kosiilkodo remoontiinь zarim dutuunuudiinь eliryylhen baina. Kolxoozniguud bolbol turşalgiin garalga deere eliryylegdehen dutuunuudaa bolьşeviig johoor zahaza baina.

DAM. ZAM.

AŞAGTAI XYDELMERI

Xoriiin aimagai, Kraasna Partizaanai somonoi, Kaari Maarksai neremzete kolxoozoi lygovoodçesko zvenoo (zvenovoodonь nyxer B. Batiin) bolbol kolxoozoigoo malnuudiiji tezeelei bata bexi baazaar xangaxiin tula, sabşalangaigaa gazarai urgasiiji deeşelyylxiin iylee nileed temesehen baina. Ene zvenoo xadaa 150 gektaar gazariiji uhalhan, 175 gektaar gazariiji seberlehen ba 4 kilomeetr utatai hubag beledxehen baina. Xydelmeriiinь şanar hain geze toologdohon ba eneeniiji mynee, ton hainaar urgahan sabşalangiinь gerşelze ygene.

DAM. ZAM.

Ybehe xuriaalgiiji exilebe

Respyybliikiin tyryy, Teelьmanei neremzete (Selengiin aimag) kolxooz bolbol ybehe xuriaalgiin xydelmeriiji ijyyniiin 25-da exilee. Ene kolxoozoi soloto lygovood, BXAV-de kandidaad—D. Sanzaanov, zaluu komsomoolec staxaanovec Garmaajev gegşedei xojor brigaada xadaa 24-24 xynyydei sostaavtaigaar, Toxoin namagai sabşalangiiji sabşaza exilee.

„СЕДОВ" ЛЕДОКОЛОЙ ЭКИПАЖАЙ ЭРЭЛХЭГ ЗОРИМГОЙ ХУДЭЛМЭРИ

Гурэнэй ехэшэг худэлмэрийе дуургэжэ байгаа „Георгий Седов" ледоколой героическа экипаж хадаа суднээ максимальнаар ремонтировалажа ба тэрээнээ хадагалжа, мулиһэнһээ амжалтатайгаар гаргахын тулее хэмжээнүүды абажа байнад.

Ледоколой уһан дээрэхи частинуудынь шэрдэгдэхэнь. Палубна ба машинна гол механизмуудынь худэдээр заһабарилагдажа байна. Мунее котел сэбэрлэлгэдэ эхилжэ ороод байна.

Наяхан седовцууд хадаа рулийе заһабарилгада зоримгой инициативые гарагабад. 1936 оной январида „Седов" ледоколые мулиһэн худэтэйгээр хабшажа, рулийень нугалжархиһан байгаа. Энэ авари хадаа ондоош шалтагаануудтай хамтаража, унгрэгшэ жэлэй августада „ЕРМАК" ледоколоор тус судные мулиһэнһээ гаргаха ябдалыень һаатуулжа, дүүргэлтэ бологуулаагүй һэн.

Седовцууд болбол энэ хабартаа суднынгээ рулийе тойруулжа мулиһыень 2 метр шахуу гүнзэгыгээр малтаа, энээгээрээ седовцууд хадаа гурбадахи петлиһээ доро, рулийнгээ нугаранхай частийе оложо абаба. Энээн дээрэһээ рулинь бортынгоо баруун ба зүүн тала тээшэ 2,2 квадратна метр газарта эрьюлэгдэхэ арга үгее. Энэ хадаа суднын һүүлэй талые (корма) зохистой соонь табижа, бага багаар залажа, худэтэй ледоколые дахаад буксиргүйгээр ябаха аргатай бологоно.

Техническэ ба зохистой худэнүүдгүйгээр хүндэ хүшэр худэлмэри хэгдээ. Энэ хадаа рулийе ремонтололгодо худэлмэрилэгшэдэй ажабайдалданшье аюултай байгаа. Энэ героическа габияа болбол „Седов" ледоколой экипажай морально политическэ байдалай тухай үшее дахин хэлэнэ.

(ТАСС).

Мулиһэ шэнжэлэлгэ

АМДЕРМА, июниин 26. Үсэгэлдэр, летчик Сырокваша хадаа ниидэдэг лодкоор, Карска далай дээгүүр зургаан часай ниидэлгэ хэбэ. Тэрэ хадаа хойто далайн замай трассай мулиһэнэй шэнжэлэлгэ хэжэ Кары мурэнэй адаг тээшэ шэглэн ошоо.

Мүн энэ удэр, Советскэ Союзай Герой Алексеевэй самолет-амфиби Нарьаян-Марһаа Карска далайн эрье тээшэ ниидээ. Алексеев хадаа сагай һайн уларилые хэрэглэжэ ээрынгее самоледые Югорско шар пролив тээшэ шэглүүлжэ, Вайгач аралые хүндэлэн гараад Карска ворота хурэһэн байна. Тиигээд Кары мурэнэй адагта буугаа.

(ТАСС).

Ороной турүү совхозууд

Хэдэн зуугаад турүү совхозууд хадаа Бүхэсоюзна худее ажахын выставкэ дээрэ ээһэдынгее амжалтануудые харуулха эрхэнүүдые олоһон байнад.

Главна павильон хадаа ороной турүү ажахынуудай нэгэн—„Гигант" совхоздо угтэхэ байна.

Тус совхоз хадаа 1928 ондо организовалагдаһан юм. Сальска губиин ороидохи хахалагдаагүй газарые, ээһэдынгее тракторнуудаар хахалжа захалаа һэн. Совхоз хадаа ээрынгее бии болоһон сагһаа хойшо, эхэ орондоо 27,1 миллион пуд талха үгее. Һүүлэй гурбан жэлнүүдтэ, ургасань дунда жэшээгээр 15,7 цент. гектар бүриһее гараһан байна.

„Украинска ССР", „Зерно" гэжэ павильонуудта Николаевска областиин, Шевченкын нэрэмжэтэ орденоносно совхоз харуулагдаха. Энэ совхозой коллектив хадаа үнгэрэгшэ жэлдэ 886 мянга 800 тухэригэй олзо абаба.

„Малажал" гэжэ павильондо, Ярославска областиин, „Караваево" совхоз болбол амжалтануудаа харуулха байна. Совхоз хадаа швецкэ үүлтэрэй хэдэн зуугаад һаамхай үнеэдтэй юм, эдээнһээ, үнгэрэгшэ жэлдэ, дунда жэшээгээр, үнеэн бүхэнһее 6143 килограмм һү һаһан байна.

Пензенскэ обсерваториин 10 жэл

Пенза, июниин 24. (ТАСС). Илья Николаевич Ульяновай нэрэмжэтэ Пензенскэ обсерваториин бии болоһонһоонь хойшо 10 жэл болобо. Эндэ Ульянов болбол 8 жэлэй торшо соо худэлмэрилжэ, Пензедэ метеорологическэ службын үндэһэ һуури табиһан байгаа.

Обсерватори хадаа һайнаар оборудовалагданхай, мүнее угаа ехэ худэлмэри ябуулна, колхозуудай үндэр ургаса абахын тулее тэмэсэлгэ тон ехээр туһалана.

SOVEED KNIIGE XILIIN SAANA

Jixenyyd vitriinenyyd deegyyr altan gadartai gojo haixanuud kniigenyyd dyyren tabigdanxai. Ede kniigenyyd xadaa angliiiska, francuuzska, çeeşske, italьjaanska, estoonsko, norveezske, poolьsko, japoonsko, gollaandska, ispaanska ba myn baha kroaatska gexe metiin eldeb janziin xelenyyd deere xeblegdehen baina.

Ede bygede—xiliin saana xeblegdeze baihan aad, mynee „Ulasxoorondiin kniigiin" Literatuurna aagenstviin pomeşçeeni soo delgerengiigeer tabigdahan, soveed literatuuriin obrazeecyyd myn.

Soveed kniige bolbol delxein byxii oronuudta ugaa jixe amzaltataigaar xereglegdene. Gadaadiin gyrenyydei xebleldexi olontooto ootzevuud eneen tuxai gerşelene. Literatuurna aagenstviin aadresaar gy, ali gadaadiin gyrenyydei xelenyyd deere gargagdadag literatuuriin Xeblelei aadresaar, zarim unşagşadhaa SSSR-te elьgeegdeded bişegyydenь myn baha eneen tuxai xelened. Hajaxan, „Manai exe oron" geze broşiuura xiliin saana xeblegden gargagdaa. Taataigaar, prostoigoor zoxioogdohon ene broşiuura xadaa Soveedyydei orondoxi azabaidaliiji illiystriirovelehen ciifrenyydeer jixe elbeg ba manai tuilaltanuud tuxai xeereze ygene. Udanşgyi, gadaadiin gyrenyydei xelenyyd deere gargagdadag literatuuriin Xeblel xadaa olontooto ootzevuudiiji xiliin saanahaa abdag boloo. Loondonhoo, unşagşa A. Geiliiin bişexenь:

„Xerbee ene kniige sooxi medeenyyd ylemze yrgeneer delgeree haanь, tiime aguujixe tuilaltanuud xadaa gansa le socialiis gyrende tuilagdaza şadagdaxa geeşe geze, bodolto byxii xynyydte elite bolxo hen. Tiime bogonixon bolzorto SSSR-ei tuilahan progreess,—ilangajaa, Sojuuz bolbol sag yrgelze şineer zebsegzexe johotoijinь anxaraldaa abbai, ton gaixaltai baina geze bi eereе hananab".

Soveed oroniiji eehedtee propagandiirovalaxa tusagaar duraxyseltei geze tedeneriiji xeleze bolxogyi, zygeer gadaadiin gyrenyydei byrzyaazna xeblelnyyd xadaa unşagşadai xatuu şanga eriltenyydtenь buulta xeze, Soveed Sojuuz tuxai ton eldeb janziin literatuuriiji xeblen gargaxa gy, ali tereeniiji SSSR-hee importiirovalaxa baatai bolhon baina. Gadaadiin gyrenyydei unşagşadai tematiiçeska eriltenyydei xemzeenь ba xaraakteranь aguujixe baina. Soveedske indyystri tuxai, folьkloor, arktiiçeska niidelgenyyd tuxai, aradai gegeerel tuxai, Soveed Sojuuzai priroodno bajaliguud tuxai, azalşadai azabaidalainь xemzeegei deeşelelge tuxai, manai oronoi xynyyd tuxai, Ulaan Aarmiin delovoi azaltabaidal tuxai hajaxan gargagdahan broşiuuranuudai seeri bolbol byxii şaxuu oronuudta ugaa jixe amzaltatai baigaa. Teexnikiin, ilangajaa—soveed mediciniin asuudalnuud tuşaa gargagdahan soveed kniigenyyd xadaa xiliin saana tyrgeer taraagdana.

Soveed syyd, exenerei baidal, SSSR-te yxibyydei azabaidal, fizkylьtyyre, zaluuşuudai azabaidal, nege kolxoozoi istoori, soveed vraaçiin, erdemtiin, liootçigoi, inzeneerei, skripaaçiin, bagşiin azabaidaliiji bişelge—kniige, broşiuura byxen xadaa xiliin saana xezeedeş gaixamşag honirxoliiji gargana. Poolьsko emigraant, xydee azaxiin xydelmerişe A. Vlaadegai Fraancahaa bişexenь: „Bidener bolbol soveed graazdanuudai jabuulga ba azabaidal tuxainь bajartaigaar unşanabdi... Bidenerşji xadaa erxim ysloovinuudai ba erxim azabaidalai tylee eseşe susaraşagyi jabuulga xenebdi... temesenebdi".

Soveed politiiçeske literatuura bolbol ton gaixamşag amzaltatai baina. Ameerike, Aangli, Fraanca ba gadaadiin busad gyrenyyddexi xeblelnyyd xadaa Leenin ba Staalin tuxai kniigenyydiiji, paartiiin XVIII sjeezdiin materiaalnuudiiji xeden daxin şineer xeblen gargaxa baatai bolhon baina. „BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrs" bolbol gadaadiin gyrenei egeel popyliaarna negeşji aavtarta hanagdaaşjigyi, tiime olon tiraaztaigaar Ameerike, Fraanca, Aangli, Şveecede xeblegden gargagdana. Ameerikede, „BKP (b)- ein istooriiin xuriaangii kyyrsiin" tiraaznь 1 milliioon ekzempliaar bolood baina. Aanglida ene gaixamşag yçeebnigte uridşalan xegdehen zaxiltanuudanь, adagtaa 3-4 daxin bagaar xegdehen baigaa. Tus yçeebnig tuxai xyxiyy ootzevuud ba şine tiraazuudta zaxiltanuud xadaa angliiiska kolooninuud ba dominioonuudhaa Loondondo orono. „Xuriaangii kyyrs" bolbol Avstraalida, Şine Zelaandida, Urda Ameerikede xeblegden garxanь. „BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrsiiji" gargahan francuuzska xeblel xadaa unşagşadai negenheenь iime bişeg abaa:

„Bi bolbol SSSR-ei kommuniis paartiiin istooriiiji unşahan ba xeden daxin unşaxaşji bainab, jyyb gebel, terenei udxaşanariijinь medereneb. Eneeniiji oloor delgeryylen taraaxiin tulada namhaa duldiidaxa jyymiiji bygediinь xexe geze namda naidaxadatnai bolxo".

„Jymaniite" gazeed bolbol yçeebnigei amzalta tuxainь todorxoigoor xeereze ygehen ba tiraazainь ciifrenyydiiji xaruulhan baina. Gazeed xadaa „Xuriaangii kyyrsiiji" „ilaltiin dyyren sente dokymeent" geze nerelee.

SSSR-ei yngerhen sag tuxai, yngerhen sagai aguujixe xynyyd tuxai xeereze ygedeg istoriiçeska kniigenyyd xadaa xiliin saana myn le baha ugaa jixe amzaltataigaar xereglegdene. Grazdaanska dainai geroinuud—Şçoors, Lazoo, Fryynze gegşedei xydoozestvenno biograafinuudta eriltenь Fraancada, Aanglida, Çexo-Slovaakida, Pribaltiiiska busad oronuudta ugaajixe baina. „Napoleoon" geze soveed istoorig-akadeemig Tarleegei kniigenь Aanglida, Ameerikede ba Itaalida xydoozestvenne jixe honirxoltoigoor xeblegdebe. „Nьju-Ioork Taims" geze byrzyaazna ton tomo gazeed xadaa ene kniige tuxai yrgen jixe listoovkiiji speciaalьna eehediingee unşagşadta gargaba.

Xiliin saanaxi unşagşad bolbol zaluu soveed xydoozestvenne literatuurada tusagaar honirxono. „Kriitiks gryyp" geze, Ameerikede hajaxan organizovaalagdahan xeblei xadaa eerlingee jabuulgiin tyryyşiin alxamuudiiji soveed zoxiool „Şuurgan sooguur tyregşed" geze N. Ostroovskiin romaaniiji gargalgaar temdeglee. Ene zilde, Peervecovei „Koçybei". Panfeerovei „Tvoorçestvo", Makareenkiin „Pedagogiiçeska poeeme", Papaaninai „Mylihen deere" ba Ostroovskiin „Şuurgan sooguur tyregşed" Aanglida xeblegdeze garaa.

Pavleenkiin „Vostoogto" geze kniigenь Fraancada xeblegdeze garaa. Ameerikede ba Aanglida L. Leoonovoi „Skytareevski" gargagdaa. Avdejeenkiin „Bi duralnab" geze romaan japoonsko xelen deere xeblegdee. Şooloxovoi „Tiixo doonoi" 4-dexi toomoinь tuşaa jixe olon eriltenyyd xiliin saanahaa orono. Gadaadiin gyrenyydei unşagşad xadaa literatuurna ene gaixamşag epopein tygesxeleinь kniigiin garaxiiji ton jixete xylieened.

Yxibyydte zoriuulza bişehen, soveed aavtornuudai kniigenyydenь xiliin saana byxe aldar solotoi boloo. Ameerikede xeblegdehen „Maaster Antoniio Stradivaari" geze Jeleene Teniaanovaagai kniigiiji yrьdildeze abşoo.

„Nьju—Ioork Geraalьd tribiyyn" gazeed bolbol yxibyydyydte zoriuulagdahan taban kniigenyydhee xyndete spiisog geze nerelegdegşiiji zildee xojor daxin xeblen gargana. Hyylşiinь spiisogto soveed xojor aavtornuud—Radloov" kartiinkanuudtai rasskaazuud" ba Rozaanov oruulagdanxai. Hyylşiin yjede xiliin saanaxi xede xeden oronuudta organizovaalagdahan, soveed kniigiin viistavkenyyd bolbol xiliin saana soveed literatuuriin amzalta tuxainь eli todoor gerşelene. Bolgaari, Estooni, Norveegi, Şveece ba Tyyrcedexi viistavkenyydiiji xeden arbaad miangan xaragşad bolbol viistavkede xaruulagdahan kniigenyydeer xyxin bajarlaza, manai kniizne produukcanuudai urgaltiiji diaagraammanuudhaa anxaraltaigaar şinzelen yzene, vitriinenyydei xazuuda xeden çaasaar baidag baina.

„Gaixamşag kniigenyyd, illiystraacanuud ba zuraguud" geze, Estoonidoxi viistavkiiji xaragşadai negen bişene.

—Azahuugiiş, halbariiş, temesiiş, oliiş SSSR!—geze baha nege bişelge soonь bişeetei baina.

I. Mixailoviç.

Харюусалгата редакторай орологшо Г. ДАШИЦЫРЕНОВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 3-44, отв. секретаря 3-28, Сельхозотдела — 7-55, Промотдела — 5-07.

БМАССР-ай НКМП-ай типографи. Упонтелит № 826